

Výroční zpráva
Archiv a programové fondy České televize
za rok 2016

Výroční zpráva Archivu a programových fondů České televize za rok 2016

Sídlo archivu: Česká televize, Kavčí hory, 140 70 Praha 4
tel.: 261 131 111 (spojovatelka), 261 134 595 (vedoucí)
e-mail: apf.ct@ceskatelevize.cz
ID datové schránky: weeab8c
<http://www.ceskatelevize.cz>

Česká televize Televizní studio Brno
Trnkova 2345/117, 628 00 Brno - Líšeň
Tel: 542 131 111

Česká televize Televizní studio Ostrava
Dvořákova 18, 728 20 Ostrava 1
Tel.: 596 201 111

Zřizovatel archivu: Česká televize, Kavčí hory, 140 70 Praha 4

Archiv a programové fondy (APF) Praha se skládají ze sekretariátu/ekonomiky a pěti oddělení – Videotéky, Fonotéky, Filtotéky, Správy programových fondů a Spisového archivu a fototéky. APF Praha podléhají metodicky pobočky APF v televizních studiích Brno a Ostrava. APF Brno je útvarem Centra programu a vývoje Televizního studia Brno (TSB) a APF Ostrava je útvarem Centra dramaturgie Televizního studia Ostrava (TSO).

Postavení archivu: APF spravuje audiovizuální, zvukové, fotografické a písemné materiály vzniklé z činnosti České, resp. Československé televize od roku 1953 do současnosti. Částí svých archivních sbírek spadá podle zákona č. 499/2004 Sb. mezi takzvané specializované archivy, je akreditován u Ministerstva vnitra ČR a plní příslušné zákonné povinnosti týkající se péče o národní archivní dědictví. APF však zastává svou roli nejen ve smyslu naplnění archivního zákona, ale slouží také jako velmi výrazná aktivní podpora činností samotné televize (zejména programu, útvarů vývoje a výroby pořadů, redakcí zpravodajství a sportu, obchodního oddělení).

Akreditace podle zákona č.499/2004 Sb: Akreditace pro činnost specializovaného archivu byla APF Praha udělena na základě rozhodnutí odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ze dne 10. dubna 2008 (Č. j. MV-2949-6/AS-2008).

Výroční zpráva České televize za rok 2016 byla vyhotovena na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. Také byla sepsána v souladu s metodickým návodem odboru archivní správy Ministerstva vnitra ze dne 24. února 2005 (Č. j. AS-366/1-2005) – metodika zpracování výročních zpráv specializovaných, bezpečnostních a soukromých archivů.

I. Personální podmínky archivu

APF Praha jsou dle Organizačního řádu České televize (ČT) útvarem podřízeným Ředitelství ekonomiky a provozu a metodicky řídí pobočky APF v Televizních studiích Brno a Ostrava. APF Brno jsou útvarem Centra programu a vývoje Televizního studia Brno a APF Ostrava jsou útvarem Centra dramaturgie Televizního studia Ostrava.

Organizační změny v roce 2016:

- V souvislosti s implementací nového řešení digitálního archivu ČT současně s implementací 1. fáze nového výrobního prostředí v redakcích zpravodajství a sportu, které s digitálním archivem úzce komunikuje, došlo koncem roku 2016 ke změně procesu archivace zpravodajských a sportovních materiálů. Dříve tyto materiály víceméně zcela i před jejich přijetím do archivu obhospodařovalo, zpracovávalo a dokumentovalo oddělení Archiv a dokumentace zpravodajství (ADZ) organizačně zařazené v APF. Nové postupy kladou větší důraz na důkladnější zpracování a metadatový popis zpravodajských a sportovních materiálů již v místě jejich vzniku, tj. užší zapojení redakcí do archivního procesu. Přímo v redakcích sportu a zpravodajství vznikla specializovaná oddělení, jejichž jednou ze stěžejních činností je zajistit co nejdůkladnější přípravu obsahu pro jeho dlouhodobé uložení. Oddělení ADZ bylo organizačně zrušeno a jeho zaměstnanci a činnosti se rozdělili. V APF zůstalo oddělení Videotéka OZ věnující se péči o nosiče se zpravodajským a sportovním materiálem, část zaměstnanců posílila oddělení Videotéky KH a oddělení Správy programových fondů. Ostatní zaměstnanci vytvořili základ nových oddělení v rámci redakcí.
- K 30. 9. 2016 přešla činnost skenování doručených faktur spolu s jedním zaměstnancem ze Skenovacího a dokumentačního oddělení do oddělení Přijatých faktur při Finanční účtárně ČT. Důvodem této změny byla užší provázanost řešených agend. Náplní Skenovacího a dokumentačního oddělení v rámci APF zůstala digitalizace různých typů písemností v APF včetně doručených úředních dokumentů.

Vedení archivu:

- APF Praha:
 - finanční a provozní ředitel,
 - vedoucí archivu a programových fondů,
 - vedoucí správy programových fondů, vedoucí videotéky (vedoucí videotéky OZ), vedoucí filmotéky, vedoucí fonotéky, vedoucí spisového archivu a fototéky.
- APF Brno a APF Ostrava jsou metodicky řízeny APF Praha, organizačně jsou však začleněny v organizační struktuře příslušného studia.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků APF ČT:

- APF Praha: celkem 60,28 + 14 externistů (+7 externistů na posílení pracoviště pro ingest do nového digitálního archivu v období 2-7/2016)
- APF Brno: celkem 6,9 + 5 externistů
- APF Ostrava: celkem 6 + 4 externisté

Funkční zařazení pracovníků APF:

APF rok 2016	Počet zaměstnanců - průměrný evidenční přepočtený			
	ČT v Praze	TS BRNO	TS OSTRAVA	Celkem
vedoucí archivu a programových fondů	1,00			1,00
vedoucí archivu a programových fondů TS		1,00	1,00	2,00
ved. digi. prac. - progr. - provoz. pracovník	1,00			1,00
vedoucí archivu a dokumentace zpravodajství	0,08			0,08
vedoucí filmotéky	1,00			1,00
vedoucí fonotéky	1,00			1,00
vedoucí provozního odd. ADZ	1,00			1,00
vedoucí spisového archivu a fototéky	1,00			1,00
vedoucí správy programových fondů	1,00			1,00
vedoucí videotéky	1,00			1,00
archivář	2,00	2,00	3,00	7,00
dokumentační pracovník	18,79			18,79
dokumentační pracovník - skenerista	3,00			3,00
dramaturg		2,08		2,08
ekonom útvaru	1,00			1,00
filmový laborant	3,00			3,00
knihovník	1,00			1,00
operátor dig.prac.- progr.-provoz. pracovník	2,00			2,00
programově - provozní pracovník	17,57	1,83		19,40
projektový manažer			1,00	1,00
redaktor - dramaturg			1,00	1,00
skenerista	0,75			0,75
skladník	1,00			1,00
specialista - archiv	0,50			0,50
technik televizní techniky	0,58			0,58
zástupce vedoucího produkce	1,00			1,00
CELKEM	60,28	6,91	6,00	73,19

Ze současných 73 interních pracovníků APF má 24 vysokoškolské vzdělání a 36 středoškolské odborné.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

Praxi a stáž v APF ČT absolvovali:

V roce 2016 odbornou praxi v archivu ČT absolvoval student SOŠ obor Informační služby pro sluchově postižené, Praha 2. Větší část externích spolupracovníků APF tvoří studenti vysokých škol, kteří tímto způsobem získávají první pracovní zkušenosti. Na podzim 2016 byl v rámci programu ČT start vybrán stážista, který posílí tým APF v následujícím roce. ČT start je projekt České televize, jehož cílem je oslovit, získat a rozvíjet mladé talentované studenty posledních ročníků vysokých škol.

Pracovníci archivu také často poskytují konzultace studentům při zpracování jejich diplomových prací se zaměřením nejen na archivní problematiku, ale i na televizní tvorbu, historii a provoz televize.

II. Celkové množství uložených archiválií

1. Počet fondů a počet sbírek: 5 fondů
 - Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů ČT (Praha–Videotéka KH / Praha–Videotéka OZ / Brno / Ostrava)
 - Filmový fond ČT
 - Fond zvukových snímků ČT (Praha / Brno / Ostrava)
 - Fotografický fond ČT (Praha / Brno)
 - Spisový fond ČT (Praha / Brno / Ostrava)
2. Počet evidenčních jednotek (ks): 638 865 evidenčních jednotek
 - Hlavní evidenční jednotky: 677 115
 - Digitální archivní jednotky: 261 750
3. Metráž celkem (bm): 12 094,59
4. Digitální velikost (GigaByte): 1 527 198
5. Stupeň zpracovanosti archivních souborů: 89,8 % (procento bm), 96 % (procento ks evidenčních jednotek)
6. Počet arch. pomůcek: 6

Pozn.: Do digitálních jednotek a digitální velikosti nebyly pro rok 2016 zatím započítány údaje za nový audiovizuální digitální archiv. Digitální jednotky zde uložené vznikly zejména migrací („kopírováním“) z digitálního archivu původního, kde zůstávají zatím uloženy i nadále. Část digitálních archiválií uložená v digitálním archivu vznikla digitalizací analogového originálu, část již má však digitální původ.

Největší část archiválií České televize je umístěna v depozitářích nacházejících se v APF Praha v hlavním sídle České televize na Kavčích horách. Materiály, které souvisí přímo s činností televizních studií Brno a Ostrava, se nachází v těchto studiích. Digitální audiovizuální a zvukové materiály jsou uloženy ve společném digitálním archivu. Pro digitální písemnosti a fotografie, kde zatím není implementováno společné řešení pro digitální archivaci, probíhá jejich výměna mezi studii přes sdílené úložiště.

III. Výběr a zpracování archiválií

Výběr archiválií je prováděn pravidelně, skartační protokoly jsou uloženy (pouze u spisového archivu se skartační protokoly z období před rokem 2014 nedochovaly). Údaje o skartaci při výběru audiovizuálních záznamů jsou evidovány v databázi PROVYS.

Na podzim roku 2016 byl zahájen provoz nové budovy Televizního studia ČT Brno. Pracovníci APF TSB se zapojili do přípravy nových depozitářů pro uložení archivních materiálů a následně zejména do přípravy i samotné realizace stěhování všech brněnských fondů z původních do nových prostor.

Zpracování archiválií:

- o Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů

Audiovizuální fond obsahuje zejména televizní pořady vyrobené Českou, resp. Československou televizí od roku 1953 do současnosti.

Pracovníci APF (Praha, Brno, Ostrava) zkontrolovali, zdokumentovali či doplnili dokumentaci u více jak 4 500 archivních audiovizuálních záznamů. Dále byla oddělením Archivu a dokumentace zpravodajství, které bylo v APF Praha organizačně začleněno ještě do poloviny roku 2016, zajištěna kontinuální (na denní bázi) podrobná dokumentace všech typů zpravodajských audiovizuálních záznamů (včetně nearchivních, které jsou dále využívány zejména pro výrobu aktuálního zpravodajství). 261 archivních pořadů bylo dovybaveno zvukovým popisem - audiodeskripcí (umožňující těžce zrakově postiženým lépe pochopit vizuální složku pořadu, která není vyjádřena zvukem) a 157 skrytými titulky (pro diváky se sluchovým postižením).

V roce 2016 se archiv ČT zaměřil na záchranu AV záznamů uložených na nosičích typu Beta SP (analogová beta) a Videopás 1" (palec), u kterých dochází k nevratnému poškození z důvodu jejich zastarávání či hrozí zánik technologie pro jejich čtení. Archiválie na těchto nosičích byly přednostně zařazeny do digitalizace a přepisů na novější média. Původní nosiče byly následně zlikvidovány a depozitáře částečně uvolněny pro uložení spisů nebo upraveny pro uskladnění nosičů nových (menších rozměrů s vyšší kapacitou).

Dále se pracovníci archivu věnovali přípravě migračních front pro kopírování obsahu ze starého do nového audiovizuálního digitálního archivu. Spolu s přípravou migrace byly prováděny rovněž kontroly stavu metadat a technické kvality digitálního záznamu zejména u prvních digitalizovaných záznamů z počátků digitalizace. Samotný technický proces migrace je pak zajištěn Útvarem informačních technologií ČT. Před uložením kopie do nového digitálního archivu dochází ke kontrole kvality migrovaných audiovizuálních souborů a přenosu souvisejících metadat či jejich aktualizaci v hlavní archivní databázi metadat.

Vedle zpracování archiválií se pracovníci archivu aktivně zapojili do přípravy, testování a implementace nových metodik a postupů archivace či dlouhodobého ukládání zpravodajských a sportovních AV záznamů. V rámci přechodného období rovněž vypomáhali nově vznikajícím oddělením v rámci jednotlivých redakcí se zajištěním přechodu na nové procesy při současném zajištění kontinuity dokumentace pro potřeby aktuální výroby zpravodajství.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

o Filmový fond

Do filmového fondu ČT bylo nově přijato 34 titulů / 58 nosičů. Pracovníci filmotéky vyřídili celkem 133 objednávek a překontrolovali či upravili metadata v databázi u 1 392 filmových nosičů.

Filmotéka ČT připravila (tj. provedla mechanickou kontrolu filmového pásu: slepky, perforaci, metráž, dále výměnu krabic, balení negativů do archivního papíru, zjištění octového syndromu) celkem 1 318 filmových nosičů (781 hodin) pro přepis do HD nebo digitální podoby. Do HD bylo z původních filmových nosičů v roce 2016 přepsáno 64 pořadů (např. seriál Pan Tau, cyklus večerníků Maxipes Fík, seriál Sňatky z rozumu).

Nadále pokračoval systematický přepis filmových zpravodajských šotů z 60. a 70. let 20. století pro jejich následnou digitalizaci a dokumentaci. Celkem bylo v roce 2016 přepsáno, zdigitalizováno a zdokumentováno 103 hodin pražských a 6,5 hodin brněnských šotů.

o Fond zvukových záznamů (analogových a digitálních)

Fond zvukových záznamů obsahuje zvukové snímky se vztahem k televizním pořadům vyráběným v ČST/ČT, což jsou především originální hudební záznamy tzv. matrice a snímky převzaté pro potřeby ozvučování vyráběných pořadů od hudebních vydavatelství (Supraphon, Panton apod.). Podrobné kontroly nosičů, jejich obsahu a technické kvality zvukových záznamů včetně kontroly jejich metadatových popisů probíhají v posledních letech zejména ve spojení s digitalizací historických zvukových nahrávek. Ve fonotékách Praha, Brno a Ostrava byl takto zkontrolován, případně doplněn a opraven metadatový popis u 30 952 hudebních nahrávek. Vedle toho se provádí kontroly a opravy v souvislosti s přepisy zvukových snímků pro externí subjekty anebo se údaje kontrolují v souvislosti s reprízami pořadů. Do fondu zvukových záznamů bylo nově přijato v roce 2016 69 matic v digitální podobě s nově vzniklou originální hudbou ČT.

o Spisový fond

Spisový fond a fond fotografií obsahuje zejména písemnosti a fotografie se vztahem k výrobě a vysílání televizních pořadů a dokumenty zachycujících samotný provoz televize (například statutární dokumenty, výroční zprávy, korespondenci, divácké ohlasy).

Do spisového archivu Praha bylo nově převzato celkem 92 analogových přejímek a 2 přejímky v digitální podobě. Přemanipulováno bylo 5 609 kartonů a nově zdokumentováno 187 kartonů. V roce 2016 pokračovali pracovníci SAaF Praha v inventuře historických analogových přejímek. Nově zinventarizované archivní soubory byly vykázány do Počítačové evidence archiválií (PEVA) za rok 2016. Spisový archiv získal prostor pro nový depozitář, který byl uvolněn díky digitalizaci historických TMZ nosičů audiovizuálních záznamů. Depozitář byl stavebně upraven a vybaven posuvnými regály pro potřeby uložení dokumentů. Další malý depozitář předalo Spisovému archivu oddělení Grafika OZ. V hlavním depozitáři Spisového archivu byla na podzim provedena další fáze výměny starých původních dřevěných regálů za nové. Koncem roku se pracovníci spisového archivu zapojili do testování software pro Elektronické zpracování archiválií (ELZA).

Brněnský spisový archiv byl na konci léta kompletně přestěhován do nových depozitářů v budově nového televizního studia. V průběhu roku rovněž převzal 651 analogových přejímek (z toho 644 výrobních složek k pořadům). Zvýšený počet přejímek souvisí se stěhováním celého studia do nových prostor. Pracovníci ostravského spisového archivu

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

průběžně stěhovali archivní spisy, u nichž byla vytvořena digitální kopie, ze sídla TSO do depozitáře v Radvanicích, vytvářeli k nim archivní pomůcky a inventární seznamy. Do ostravského spisového fondu bylo převzato celkem 52 přejímek (135 archivních kartonů).

o Fond fotografií

Fond fotografií ČT obsahuje zejména fotografie se vztahem k výrobě a vysílání televizních pořadů, ale i fotografie týkající se historie a provozu samotné televize.

Vedle digitalizace se pracovníci pražské fototéky začali věnovat kontrolám metadat u již existujících fotografií. Vzhledem k zatím neúspěšnému výběru dodavatele na komplexní řešení digitální archivace, vyhledávání a zpřístupňování fotografií ČT v rámci výběrového řízení se pracovníci fotoarchivu soustředili na vytvoření prozatímního systému pro zpřístupnění digitalizovaných fotek zatím alespoň v rámci ČT. Z oddělení Fotoservisu, který zajišťuje fotodokumentaci pro ČT, bylo v roce 2016 převzato 30 přejímek digitálně pořízených fotografií s celkem 54 017 fotografiemi o datovém objemu 2 287 036 935 164 bytů.

Brněnská fototéka stejně jako ostatní fondy byla přestěhována do nových prostor televizního studia Brno. Byla zpracována archivní pomůcka ve formátu Excel, popisující metadata 2296 složek s analogovými (papírovými) archivními fotografiemi (je jich celkem 38 000 kusů), a dále 5795 fotografií nezařazených do složek. Dále byla zpracována archivní pomůcka s metadaty k 1336 fotografickým negativům.

V ostravském televizním studiu jsou historické analogové fotografie a negativy dosud z historických a organizačních důvodů ve správě PR oddělení, nicméně ve spolupráci s APF Ostrava byly zahájeny kroky k jejich přestěhování do depozitářů APF a evidenci a digitalizaci dle metodik APF.

Nově vznikající digitální fotografie ve studiích Brno a Ostrava se do správy APF již dostávají v souvislosti s jejich zasíláním do pražského oddělení Fotoservis, odkud jsou již zajištěny procesy jejich předávání do APF.

IV. Využívání archiválií

Archiválie uložené v České televizi jsou ze samotné podstaty fungování televize jejím stěžejním bohatstvím. Všechny fondy jsou ve velké míře znovu využívány jak pro vysílání (živé i internetové), tak pro výrobu nových pořadů. Archivní pořady nebo jejich části jsou také obchodním artiklem. Licence jsou prodávány jiným vysílatelům či výrobcům audiovizuálního obsahu.

Díky digitalizaci, existenci popisných metadat v elektronické databázové podobě a kvalitním vyhledávacím nástrojům se archivní fondy ČT stále více otevírají tvůrcům programu a výrobě nových pořadů, ale i odborné veřejnosti a badatelům.

Přístup k archiváliím, resp. k jejich digitálním kopiím či zobrazením, je pro interní pracovníky ČT, kteří mají příslušná oprávnění, umožněn přímo na jejich pracovním počítači. Ostatní uživatelé či externí badatelé mají obsah archivu zpřístupněn přes mediální badatelný/přípravny dat. Pracovníci archivu díky své odbornosti a přehledu tak vedle své vlastní rešeršní činnosti stále více poskytují odbornou pomoc a poradenství pro vyhledávání v databázích samotnými uživateli a badateli.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

V případě požadavku na zapůjčení archiválie je vždy přednostně poskytována její kopie v digitální podobě a to s ohledem na typ požadavku a příslušná oprávnění k přístupu buď v náhledové formě, či ve vysoké kvalitě. Originály archiválie jsou zapůjčovány mimo archiv pouze v odůvodněných případech zejména odborným technickým pracovištím.

o Fond audiovizuálních záznamů

Mediální badatelny a přípravy dat (v Praze, Brně a Ostravě) využilo v roce 2016 více než tisíc návštěvníků, kteří vyhledávali audiovizuální obsah z různých důvodů. Např. zvýšená poptávka byla po archivních pořadech pro vysílání a novou výrobu např. k výročí 60 let TS Ostrava, 55 let TS Brno, k výročí Karla IV, k nadcházejícímu výročí Charty 77 apod.

Zájem o mediální badatelny meziročně roste, jak je vidět z následující tabulky.

	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Celkem za rok:
2014	59	54	58	60	55	40	42	53	72	75	58	52	678
2015	57	74	81	90	65	31	47	63	63	81	76	66	794
2016	65	92	77	107	85	74	51	81	87	84	94	67	964

Návštěvnost mediální badatelny Praha

V roce 2016 bylo pracovníky APF zpracováno velké množství odborných rešerší a provedeno skoro 4 950* exportů digitálních kopií audiovizuálních archiválií ve vysoké kvalitě.

*Uvedený počet zahrnuje celé stříhové soupisky (které obsahují obvykle více stříhů) a celé vyexportované pořady. V uvedeném počtu exportů není započten export, který probíhá na základě oprávnění přidělených uživatelům (zejména export zpravodajských archivních materiálů samotnými zpravodajci pro jejich další výrobu, export pro vysílání - reprízy).

Vedle mediální badatelny poskytla filmotéka v některých případech zejména pro interní účely náhled z filmu (u filmů k nimž neexistuje přepis na jiný nosič či digitální náhled).

o Spisový fond a fond fotografií

Pracovníci spisového archivu zajišťují rešerše a zpřístupňují písemnosti a fotografie jak externím badatelům, tak i pracovníkům ČT pro potřeby vlastní audiovizuální výroby, vysílání a prodeje. Na vyžádání různých útvarů ČT byla zpracována řada rešerší napříč televizními fondy, dále byly naskenovány a následně ve formě digitální kopie poskytnuty např. výrobní složky k více jak 1 000 pořadům, fotonegativy a fotografie nebo personální spisy pro útvar řízení lidských zdrojů apod.

V průběhu roku 2016 navštívilo SAaF Praha celkem 58 badatelských návštěv (14 ve fototéce, 44 ve spisovém archivu). Archiválie byly předkládány podle platného badatelského řádu a byla provedena kontrola toho, zda neobsahují osobní údaje. Pracovníci dále zpracovali velké množství rešerší napříč televizními fondy (například pro tvůrce nových pořadů, pro diplomaty či odborné pracovníky, pro rekonstrukční pracoviště v souvislosti s rekonstrukcí archivních pořadů, pro facebookovou prezentaci historie televizního zpravodajství a dětský web atp.).

Brněnský spisový archiv navštívilo v roce 2016 celkem 31 badatelů a pracovníci vypracovali skoro 300 rešerší pro externí i interní zadavatele. Ve spisovém archivu Ostrava

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

pracovníci provedli v roce 2016 pro badatele 113 rešerší a věnovali se celkem 18 badatelům.

o Fond zvukových záznamů

Zvukový archiv je využíván především pro ozvučování vyráběných pořadů v ČT. Tvůrci mají k dispozici možnost poslechu a výběru přímo z databáze digitálních nahrávek a ruchů uložených v digitálním úložišti, nebo z nosičů na specializovaných pracovištích zvukové techniky či přímo v badatelně fonotéky. Vedle toho pracovníci fonotéky zajišťují rešerše pro programové útvary (až 200 rešerší měsíčně v roce 2016) a spolupracují s obchodními útvary v rámci zajišťování objednávek na přepisy hudebních snímků pro externí subjekty např. při výběru, přípravě a kontrole nahrávek (24 objednávek v roce 2016). V roce 2016 byl první soubor metadat k již digitalizovaným nahrávkám poskytnut ke zveřejnění na portálu Virtuální národní fonotéka.

V. Odborné a společenské aktivity archivu

Vedle odborné podpory pro vysílání archivních pořadů na televizních kanálech a na iVysílání a odborné podpory využívání archivních materiálů v nové výrobě pořadů ČT, poskytuje archiv služby pro odbornou veřejnost, studenty, školy, vědce, prezentuje se na festivalech, přehlídkách, výstavách, organizuje přednášky a exkurze do archivu.

Archiv (Spisový archiv) metodicky řídí a dohlíží nad výkonem spisové služby v ČT, což mimo jiné představuje průběžnou realizaci seminářů a školení zejména k problematice zajištění elektronické spisové služby (e-spis) pro pracovníky napříč Českou televizí.

Česká televize je členem významných mezinárodních organizací EBU (European Broadcast Union) a FIAT/IFTA (Mezinárodní federace televizních archivů) a účastní se jejich konferencí, seminářů a workshopů.

Počátkem roku byla završena spolupráce APF ČT na projektu EUscreenXL. Tento projekt byl podporovaný Evropskou komisí a jeho cílem bylo zpřístupnění vybraných archivních pořadů skrze webové portály www.euscreen.eu a evropský kulturní portál Europeana. Na projektu se podílely různé instituce z více jak 20 evropských zemí. Webové portály jsou v provozu i nadále, ale již bez zajištění přírůstků nových materiálů.

Na podzim roku 2016 se podařilo dokončit jednání o technické podobě výměně dat mezi archívem ČT a realizátory projektu Virtuální národní fonotéka (VNF) a byl předán první soubor metadat ke zvukovému fondu ČT. Pracovníci APF se účastnili několika jednání v Brně a Praze, přímo na půdě České televize pak v září proběhla jednání o výměně metadat, která budou poskytována z databázového systému České televize. Návrh struktury za ČT byl následně zaslán týmu VNF.

V rámci pokračující spolupráce mezi Krátkým filmem Praha (KFP) a Českou televizí na základě smlouvy z roku 2013 pokračovala mimo jiné postupná digitalizace a zpřístupnění další části fondu KFP v archivu ČT pro vysílání, tvůrce i badatele.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

Pokračovala rovněž spolupráce s Filmovou a televizní fakultou AMU na digitálním restaurování filmů zahájená v roce 2015. V rámci tohoto výzkumu proběhly v roce práce na digitálním (v rozlišení 4K) restaurování filmu ČT - Radúz a Mahulena.

APF je standardně organizátorem workshopů a školení pro různé profesní skupiny v ČT (např. pro dramaturgy, produkce), které jsou vždy připravené s ohledem na specifikaci činnosti, kterou klienti vzhledem k práci s archivními materiály provádějí. V roce 2016 probíhala implementace nové technologie pro digitální archivaci audiovizuálního materiálu a implementace nového produkčního (výrobního) prostředí ve zpravodajství a sportu. Tyto změny přinesly potřebu vypracování nových metodik a postupů pro dlouhodobé uchování audiovizuálních materiálů z výroby těchto redakcí a následné důkladné proškolení všech redaktorů.

Archiv České televize každý rok pravidelně navštěvují exkurze studentů středních a vysokých škol (např. studenti žurnalistiky). Vedle studentů navštěvují archiv ČT exkurze i odborníci a profesní skupiny. V roce 2016 navštívili archiv ČT např. zástupce ředitele Národního archivu Singapuru pan Adrian Chan, dále pracovník (nový vedoucí APF) Českého rozhlasu, nebo zástupci maďarské televize MTVA (Duna TV).

VI. Účast pracovníků APF na konferencích, vzdělávacích seminářích a workshopech

Pracovníci APF se v roce 2016 zúčastnili celé řady různých konferencí, workshopů, školení a jiných odborných akcí např.:

- Školení „Spisová a archivní služba“, „PEvA“, „ELZA“
- Semináře „Aktuality spisové a archivní služby ve veřejném sektoru“, „Audit a certifikace důvěryhodných úložišť MPO“
- Mezinárodní konference FIAT/IFTA 2016 – Varšava
- Konference „AKM 2016“, k zakončení další fáze projektu Euscreen XL
- Setkání k projektu Virtuální národní fonotéka

Zaměstnanci APF se rovněž pravidelně vzdělávají v rámci programu vzdělávání a kurzů osobního rozvoje zaměstnanců ČT pořádanými oddělením lidských zdrojů.

VII. Publikační a PR činnost:

Archiválie České televize jsou ve velké míře publikovány samotnou Českou televizí zejména formou vysílání archivních pořadů na jejích kanálech, také ve formě střihů ve výrobě nových pořadů a dále formou prezentace na internetu (iVysílání ČT). V roce 2016 bylo na kanálech ČT odvysíláno přes 17 500 archivních pořadů, některé z nich i několikrát. Archiv se ve spolupráci s redakcí archivu zapojil rovněž do prezentace historie zpravodajství ČT na sociálních sítích. Dále poskytl podporu autorovi Deanu Vuletič z Vídeňské univerzity pro jeho knihu o soutěži o píseň Intervize, která vznikla s podporou grantu Television Studies Commission FIAT/IFTA, vyšla v nakladatelství Bloomsbury a byla

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

představena na mezinárodní konferenci FIAT/IFTA ve Varšavě.

Archivní obsah se rovněž poskytuje k vysílání, výrobě i jiným formám užití subjektům mimo Českou televizi. Vedle toho je obsah archivu prezentován na různých akcích, výstavách a festivalech, kterých je také ČT velmi často mediálním partnerem či spoluorganizátorem (např. MFF Karlovy Vary, MF dokumentárních filmů Jihlava, ...). V roce 2016 probíhala řada akcí také v souvislosti s oslavami 60 let existence ostravského studia České televize a 55 let od prvního vysílání z Televizního studia Brno.

VIII. Stav archiválií:

Archivní fondy České televize jsou uloženy v depozitářích, které odpovídají definovaným požadavkům pro uložení archiválií. V posledních letech Česká televize přechází na digitální výrobní procesy a intenzivně věnuje digitalizaci archivních fondů. Mimo archiv jsou tak poskytovány originály archiválií již jen v nejnútnejších případech a na specializovaná pracoviště. K případnému poškození tak dochází v podstatě jen jejich přirozeným stárnutím. Toto se v případě audiovizuálních archiválií týká zejména stárnutí nosičů TMZ, na nichž jsou zaznamenány audiovizuální záznamy nebo stárnutí či zániku samotných technologií pro jejich přehrávání. APF proto kontinuálně zajišťuje přepisy ze starších typů nosičů na modernější (v poslední době zejména XDCAM). V digitálních knihovnách jsou kontroly a přepisy páskových médií prováděny již automaticky v rámci funkcí digitálního archivu. Navíc jsou digitální záznamy uloženy vždy ve dvou kopiích ve dvou technologicky odlišných knihovnách (principem dual site). U audiovizuálních archiválií jsou i nadále jako zálohy ponechávány buď původní nosiče, nebo nová kopie na modernějším nosiči.

K poškození, které je způsobeno přirozeným stárnutím mg. vrstvy a zejména octovým syndromem, dochází u filmových nosičů. Nyní dosahuje zhruba 11,27 % fondu. Pracovníci filmotéky APF průběžně kontrolují uložené nosiče a zajišťují restauraci ohrožených archiválií, jejich přepis na nové nosiče a digitalizaci, aby nedošlo ke ztrátě obsahu. Napadené nosiče se následně likvidují, aby se zamezilo přenosu nákazy na jiné. V roce 2016 bylo z celkového počtu 1 318 přepsaných nosičů zlikvidováno 341 nosičů z důvodu záchrany zvuku z filmů napadených octovým syndromem. Fyzický stav ostatních spravovaných archivních souborů lze prohlásit za stabilní.

Do zvukového fondu a do fondu fotografií již probíhají nové přejímky z nové výroby České televize pouze v digitální podobě a jsou ukládány na digitální úložiště. Také v audiovizuální výrobě dochází postupně k přechodu na výrobní procesy a bez využití nosičů, nebo jejichž výsledkem je nosič s digitálním obsahem, který lze následně na pracovišti v archivu v podstatě jednoduše zkopírovat a uložit v digitálním archivu.

IX. Konzervace a restaurování archiválií

Archiv České televize má díky postavení televize jako vysílatele a výrobce k dispozici rozsáhlé a kvalitní technické zázemí, specializovaná pracoviště (včetně filmových laboratoří) a vysoce odborným personál, který provádí digitalizaci, přepisy a restaurování archiválií všech typů formátů archiválií uchovávaných v archivu ČT.

Hlavním cílem ČT posledních let je digitalizace všech fondů pro zajištění jejich záchrany, ochrany při jejich užití a zpřístupnění pro potřeby samotné televize a veřejnost. V České republice nebyl až dosud

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

akreditován žádný důvěryhodný digitální archiv, nicméně Česká televize usiluje o to, aby naplnila zásady dlouhodobé uchování dat, které jsou předpokladem budoucí akreditace.

Digitalizace audiovizuálního fondu

Audiovizuální záznamy jsou v České televizi digitalizovány a ukládány do digitálního úložiště již třetím rokem. Systematická digitalizace v plném nasazení 14 digitalizačních pracovišť (10 pracovišť v Praze a po 2 pracovištích v Brně a Ostravě) a s využitím volných kapacit jiných pracovišť ČT běžela do poloviny roku v tempu 400 hodin audiovizuálních materiálů týdně (nejen však archiválií, ale i programového fondu a pracovních materiálů). Od poloviny roku došlo k utlumení digitalizace z důvodu přechodu na novou technologii digitální archivace v ČT a nenavyšování obsahu v původním archivu, ze kterého je nutné přemigrovat (přesunout) veškeré již uložené záznamy do nového archivu, zajistit bezproblémový souběh a přechod na nové pracovní postupy. Digitalizace dle původních postupů byla ve druhé polovině roku prováděna pouze v nutných případech zejména pro potřeby výroby a vysílání. Migrace probíhala s ohledem na vytížení archivu novou výrobou a vysíláním, vedle toho byl zprovozněn ingest digitálních souborů do nového úložiště a zahájen vývoj nových digitalizačních nástrojů pro ingest z nosičů. Do digitální knihovny bylo dle původních pracovních postupů uloženo přes 50 000 pořadů. Archiválie zabírají celkový obsah digitální knihovny (digitálního archivu) 1 497 641 GB.

Rekonstrukčním pracovištěm, kde je před digitalizací starším archivním pořadům věnována větší odborná péče (spočívající např. v řešení výpadků obrazu i zvuku, dodělávání či oprava titulků apod.), prošlo v roce 2016 celkem 113 pořadů, z toho se následně 43 odvysílalo.

Na pracovišti pro záchranu zvuku z filmů napadených octovým syndromem byl v roce 2016 proveden přepis 239 nosičů se zjištěným octovým syndromem.

Digitalizace fondu zvukových záznamů

Systematická digitalizace archivních zvukových záznamů České televize běží od roku 2013 a probíhá na pracovištích zvukové výroby umístěných v jednotlivých studiích. Ke konci roku 2016 bylo do digitální knihovny zvukových snímků přepsáno celkem za Prahu, Brno a Ostravu:

- 5 142 nosičů,
- 30 952 nahrávek.

Celkový obsah digitální knihovny 4 653 GB.

Digitalizace fondu fotografií

Digitalizace fondu fotografií (negativů) běží v APF Praha již několikátý rok formou skenování fotonegativů a skenování fotografií, které jsou uloženy ve spisovém archivu. V roce 2016 bylo rámci systematické digitalizace či na objednání digitalizováno 9 990 snímků z fotonegativů a naskenováno 1 315 fotografií na papírové podložce.

Brněnská fototéka naskenovala 10 241 fotografií. Formální převod ostravského fondu fotografií pod APF nebyl ještě zcela organizačně dokončen, nicméně jeho digitalizace probíhala. Naskenováno bylo 6 460 snímků a koncem roku bylo vybudováno nové skenovací pracoviště fotonegativů.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2016

Digitální fotografie jsou uloženy centralizovaně v síťovém úložišti, které současně umožňuje řízení přístupu a vyhledávání uvnitř metadat. Celkový obsah digitálního úložiště ke konci roku dosahoval 22 262 GB.

Digitalizace spisového fondu

Projekt digitalizace archiválií ve fondu Spisového archivu byl zahájen na začátku 2014. Skenovací pracoviště v Praze zdigitalizovala přes 300 tisíc stran písemností (především výrobní složky pořadů, hlášení o vysílání, objednávky výroby, lístkové kartotéky a historické písemnosti). Skenovací pracoviště slouží vedle digitalizace spisů rovněž pro skenování doručené analogové korespondence, která je vkládána do elektronického systému spisové služby a od července 2016 zajišťuje také digitalizaci smluv a objednávek a jejich zveřejňování v Registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb.

Digitalizace brněnského a ostravského spisového archivu běžela druhým rokem. V Ostravě bylo naskenováno 189 586 stran a v Brně 208 395 stran písemností (především výrobních složek pořadů).

Digitalizace spisů a dokumentů slouží zejména pro provozní účely z důvodu ochrany jejich originálů při dalším používání a provádí se do bezeztrátového formátu. Pro nahlížení je vytvářen soubor PDF s rozpoznatelným textem (OCR), který umožňuje fulltextové prohledávání. K fulltextovému vyhledávání je nyní využíváno rejstříků vytvořených nástrojem pro indexaci v softwaru Adobe Acrobat PRO. Vyhledávání napříč všemi digitalizáty s rozpoznáním textem umožňuje archivářům poskytnout podstatně lepší služby jak pracovníkům ostatních součástí České televize, tak externím badatelům z řad studentů a historiků. Část náhledových kopií digitalizátů písemností, které neobsahují žádné osobní ani jiné důvěrné údaje, je dostupná v rámci celé České televize.

Digitální archivní písemnosti dosáhli v roce v 2016 na úložišti velikosti celkem 2 641 920 000 kB.

X. Studijní knihovna

Studijní knihovna je neveřejnou knihovnou, poskytující specializované knihovnické, informační a rešeršní služby zaměstnancům ČT, kteří se podílejí na výrobě pořadů. Fond knihovny, který obsahuje více než 40 000 svazků, tvoří zejména odborná literatura se zaměřením na média a dále pak na různá odvětví vědy, politiku, kulturu, lingvistiku a umění. V neposlední řadě knihovna archivuje interní dokumenty ČT a ČST, jako jsou např. Ročenky či Ideově tematické plány, a také veškerou knižní produkci Edice ČT. Součástí knihovny je studovna, která nabízí výběr denního tisku a dalších periodik, převážně odborného rázu. V roce 2016 proběhlo přes 2 600 výpůjček knih a 1 800 výpůjček časopisů, dále bylo poskytnuto 230 hodin rešerší pro tvůrce nových pořadů. V roce 2016 byl v knihovně implementován nový evidenční systém KOHA a probíhala do něj konverze dat z původního systému.

Irena Wintrová

Vedoucí Archivu a programových fondů ČT